

Levák nebo pravák – lateralita

Zaměříme-li se na vyhraněnost rukou, nachází se ve společnosti asi 10 % leváků.

U praváků je řečové centrum z 97 % v levé polovině mozku. U leváků je to trochu složitější. V 70 % případů bývá dominantní pravá mozková hemisféra a ve 30 % jsou obě poloviny mozku vyrovnané.

Je velmi žádoucí, aby lateralita byla zjištěna už před nástupem dítěte do školy, protože je rozdíl v praktické výuce základních školních dovedností u leváčka a praváčka. Paní učitelka musí znát dominanci ruky u svých žáků a vzhledem k ní používat vhodné pomůcky a postupy, a to nejen při výuce psaní, ale také čtení, výtvarných dovedností, v tělocviku, při hře na nástroj, v praktických dovednostech a určitě by se našla řada dalších situací.

Oblasti laterality:

Ruce-dominantní ruka se pozná podle toho, kterou rukou bere dítě hračky, přístroje, kterou rukou lépe a častěji kreslí, navléká korálky, nit, sbírá drobné předměty, staví kostky na sebe, strká klíč do zámku apod.

Nohy-odrážení na koloběžce, kopání do míče, nasedání na kolo, navlékání nohavice.

Oči-k dominantnímu oku dítě častěji přiloží kukátko, papírovou trubičku jako dalekohled, kaleidoskop.

Uši-k dominantnímu oušku přiloží častěji telefon, a to i v případě, kdy kříží ruku přes obličej.

Točení a zatáčení – za dominantní stranou se dítě častěji otáčí a točí, na dominantní stranu zatáčí, pokud ho necháte jít kousek poslepu.

Zkřížená lateralita-odlišná dominance oka a ruky.

Můžeme mít dva případy: 1. dominantní pravou ruku a levé oko 2. dominantní levou ruku a pravé oko.

V obou případech lze u dítěte očekávat mírné obtíže při zvládání nácviku čtení a psaní.

Prakticky se tato skutečnost dá vysvětlit tak, že dítě vnímá okem nějaký tvar-znak-písmeno a ruka jej má přenést na papír, napodobit. Pokud jsou oko i ruka jednostranně dominantní, putuje podnět po nervových drahách v mozku pouze jedním směrem a zpět.

Pokud jsou však dráhy zkřížené, nervový podnět putuje déle a během jeho dráhy dochází k chybám. Problémy způsobené zkříženou lateralitou lze částečně odstranit tréninkem a cvičením zrakového vnímání (puzzle, kostky, určování rozdílů).

Co dělat, abychom lateralitu správně určili?

U většiny dětí lze v předškolním věku určit dominantnost pouhým pozorováním.

Pokud si nejsou rodiče jisti, je dobré se poradit s učitelkou ve školce a ve škole, pomůže také návštěva dětského psychologa, který udělá zkoušku laterality.